

ESIC Nieuwsbrief

Europees Studie- en Informatiecentrum v.z.w.

ESIC is lid van de Europese Beweging-België en UEF-Belgie

ESIC Nieuwsbrief verschijnt met de steun van de Provincie Antwerpen

In dit nummer

<i>Politieke Unie</i>	4
<i>Europese begroting</i>	7
<i>Extern betrekkingen</i>	8
<i>Interne markt en milieu</i>	11
<i>Drie crises samenb</i>	12

**HERNIEUW
UW
ABONNEMENT**

Met steun van

✳ Opinie ✳

De zomermaanden waren een voortzetting van de instabiliteit op de financiële markten, maar ging gepaard met een nog grotere nervositeit. De verzwakte eurozone, de aanslepende overheidsschuldencrisis, een latente bankencrisis waren de oorzaken van een vertragende economische groei, die misschien zal uitmonden in een recessie. Anderzijds is het relatief stil aan de Europese zijde van het overheidsbeleid. Hier worden wel eens ballonnetjes opgelaten, zoals Van Rompuy wordt mister euro, maar verder waren er alleen veel tegenstrijdige verklaringen. Structurele hervormingen komen helemaal niet ter sprake omdat Frankrijk en Duitsland het maar niet eens kunnen geraken over de structurele oplossingen voor voorgaande problemen. Toch ontbreekt het in de kwaliteitsmedia niet aan niet mis te verstane waarschuwingen van experts. Een wederkerende waarschuwing is: het Europese intergouvernementele systeem is niet meer in staat om de juiste maatregelen af te spreken. Intussen vliegt de tijd voorbij en zowel de eurozone, de Europese banken en de Europese overheidsschuld verzwakken Europa verder. Deze uiterst kritieke toestand zou moeten leiden tot het bewustzijn dat een Europees economisch, banken, fiscaal en budgettair federalisme voortaan de regel moet worden. Dat betekent een aanzienlijke overdracht van soevereine macht voor de lidstaten van de eurozone. De vraag is niet langer meer of deze stap nodig is, maar wel waarom hier niet onmiddellijk wordt op gereageerd. Het alternatief is het schrappen van de Europese samenwerking, waarbij elke

Abonnement:
Jaarabonnement

PER e-mail
7.50 euro/4 nummers

Bankrekening: 220-0316957-94

PAPIERVERSIE
10 euro/4 nummers
Enkel voor bibliotheken en instellingen

lidstaat alleen verder zal aanmodderen. Men moet dan wel aanvaarden dat zulk een ingrijpende stap de welvaart meteen met meer dan 10 procent zal doen dalen, om niet te spreken hoeveel werklozen er zullen bijkomen en in welke mate het huidige sociaal systeem zal moeten inkrimpen. Anderzijds kan een aanmodderen met halfslachtige maatregelen ook geen oplossing bieden. Te laat en weinig schaadt de Europese Unie bijna even erg. Uitstel betekent telkens dat de factuur hoger wordt. Wanneer zullen de nationale beleidsvoerders inzien dat het optimaliseren van de eigen nationale belangen zijn doel, zelfs op korte termijn, volledig mist en in tegendeel de nationale belangen op lange termijn ernstig schaadt. Uiteraard hebben de lidstaten het recht hun eigen belangen te verdedigen, maar het arbitrerende van het Europees belang mag niet exclusief meer bij de lidstaten liggen. Anderzijds moeten de EU beslissen worden genomen, steeds op voorstel van de Europese Commissie, in een systeem van medebeslissing van de Raad van ministers en het Europees Parlement. De top van midden oktober 2011 zal moeten bewijzen dat de nationale regeringsleiders, zeker die van de eurozone en eventueel erbuiten, de ernst van de situatie inzien en er dan ook naar handelen. Halve maten zijn een maat voor niets. Moedige beslissingen zullen de kans bieden aan Europa zijn welvaart min of meer te behouden en zijn rol in de wereld naar behoren te vervullen.

Griekenland blijft zorgen voor pagina's lange commentaren. Griekenland heeft nog niet begrepen dat de andere lidstaten van de eurozone geen blanco checks blijven uitschrijven. Griekenland moet zijn afspraken inzake de schuldverlichting naleven. De reputatie en het parcours van Griekenland is bar slecht. Anderzijds moet de EU begrijpen dat zonder een economische heropleving, Griekenland nooit zijn verplichtingen deels of gedeeltelijk zal kunnen nakomen. Een tweesporenbeleid is daarom noodzakelijk. Het infuus zal moeten worden bewaakt, maar de doodzieke patiënt moet ook terug op krachten kunnen komen.

Portugal, Spanje en Italië staan in de vuurlijn. Moesten al die landen moeten geholpen worden dan volstaat het huidige noodfonds niet, waarvan de ratificatie zelfs nog niet voltooid is, waardoor het voorlopig nog steeds een project blijft. Inmiddels koopt de Europese Centrale Bank overheidspapier van de de noodlijdende eurozone landen op, hetgeen tegen haar statuten indruist, maar door de eurozone wordt gedoogd bij ontstentenis van andere instrumenten.

Een aantal wereldproblemen beleven een volledige stilstand: de onderhandelingen over de liberalisering van de wereldhandel (Doha-ronde), een wereldakkoord over de klimaatwijziging, een akkoord binnen de G20 om de financiële crisis te beheersen, anti-profleratieakkoorden voor kernwapens, de relaties van de VS met de EU, Rusland, China, Iran, Palestina om de voornaamste te noemen. Ook op dat niveau moeten er goede afspraken komen om het 'gemeenschappelijk belang' te dienen. Een 'sterker Europa' zou hierin een belangrijke rol kunnen spelen, en ook haar eigen belangen beter kunnen verdedigen.

België is een voorbeeld waar het federalisme niet goed heeft kunnen werken. De redenen zijn genoegzaam gekend. Dat toont aan dat niet elk soort federalisme altijd efficiënt en geschikt is. Over de resultaten van de onderhandelingen over de Belgische staatshervorming, hoeft hier niet te worden uitgeweid. Toch is het nuttig te weten dat op Europees vlak federalisme de enige mogelijke betere oplossing is. Ook hier moeten een aantal voorwaarden worden vervuld: legitimiteit van de beslissingen (de Europese Raad zou enkel mogen opkomen voor de nationale belangen, het Europees gemeenschappelijk belang mag enkel beslist worden door de Raad samen met het Europees Parlement, en dit op voorstel van de Europese Commissie), de Europese burger moet de band en het effect kunnen zien van de resultaten van de Europese verkiezingen: Europese politieke partijen moeten de kiezer duidelijke politieke keuzes aanbieden), een publiek debat in Europa moet de kiezer verduidelijken wie voor wat opkomt. Dit zijn maar enkele voorwaarden om tot een democratisch en gelegitimeerd Europa te komen.

WEBSITE Belangrijk bericht

Sinds eind december 2010 is de **vernieuwde website van ESIC**, beschikbaar. www.europadebat.be .

Vermeldenswaard is de invulling van de sectie **EuropaDebat**, die naast EuropaInfo, een plaats wordt waar zeer veel vragen worden gesteld. Er zijn zo veel onbeantwoorde vragen over Europa. Deze website wil bescheiden bijdragen tot een noodzakelijke bewustwording.

De sectie EuropaDebat wil de visie van het **Europees federalisme** ruimer bekend maken in Vlaanderen.

BEGELEIDING, ONDERSTEUNING EN ADVIES

Als een gratis dienst biedt ESIC aan belangstellenden - studenten of volwassenen - de mogelijkheid om ESIC te raadplegen voor begeleiding, ondersteuning of advies over een thema/activiteit dat binnen de sfeer van de bevoegdheden van de EU ligt.

Contact met Robert Verschooten

Tel: 03/238.97.74

e-mail esic@skynet.be

Politieke Unie

Niet met minder Europa

Guy Verhofstadt, lid van het Europees Parlement, stuurde Barroso, voorzitter van de Europese Commissie, een brief met de dringende eis nu eens stevige maatregelen te treffen en een globale visie te etaleren. We hebben niet meer de tijd om af te wachten en halve maatregelen te nemen, zoals we dat al 18 maanden doen. We moeten een globale visie ontwikkelen om het vertrouwen van de markten te herstellen. De markten geloven niet in de capaciteit van Europa om een echte economische en, begrotingsunie neer te zetten naast de monetaire unie. En de markten gaan niet stoppen tot ze zien dat het Europa menens is.' (De Tijd - 28/09/2011)

Waar naartoe in de eurozone?

Verhofstadt pleit verder voor een competitiviteitspact. 'Het moet invulling geven aan waar we naartoe willen met economisch bestuur in de eurozone. Een deel van de Griekse crisis is te wijten aan het feit dat de economieën in Europa uit elkaar gegroeid zijn. Wij willen de economische verschillen tussen de lidstaten verkleinen. Dat pact zal een bandbreedte voorstellen voor het economisch beleid, zoals pensioenen, arbeidsmarkt, concurrentiekracht en die bandbreedte moeten de lidstaten respecteren. De tweede taak van dat pact is een groeistrategie op poten zetten. Door de middelen van Europa en de lidstaten te bundelen met het oog op groei.' (De Tijd - 28/09/2011)

Meer macht voor de Commissie

'Je moet met die 17 landen (van de eurozone, nvdr) minstens in dezelfde richting lopen. Barroso moet een commissaris aanduiden die ook de eurogroep voorziet. Daarvoor is zelfs geen verdragwijziging nodig. Dat is een proces dat vijf tot tien jaar duurt. Ik sluit zo'n verdragwijziging niet uit, maar we moeten eerst bepalen wat we nodig hebben om dat sterkere Europa uit te bouwen en dan pas de discussie voeren hoe we dat doen en of er

alternatieven zijn. Met de six pack hebben we die tussenkomst van de Commissie precies willen versterken. Vanaf nu kan de Commissie maatregelen nemen en opleggen zodra budgettaire of macro-economische onevenwichten dreigen te ontstaan. We spreken wel over convergentie, niet over harmonisering, zegt Verhofstadt. (De Tijd - 28/09/2011)

Pleidooi voor integratie

De monetaire unie zal voortaan ook een economische unie zijn. Dat is de grote boodschap van de Duitse kanselier Angela Merkel en de Franse president Nicolas Sarkozy na hun bilateraal overleg over de schuldencrisis. De integratie gaat voorlopig alleen over de 'stick', de controle op het budgettaire beleid. De 'wortel', de gezamenlijke uitgave van schuldpapier is nog niet rijp. Beiden willen de macht die Herman Van Rompuy zich de afgelopen maanden toe-eigende, formaliseren. De Europese 'president' zou ook een soort europresident worden. Het sterkere economische beleid van de eurozone is in de Frans-Duitse visie vooral een verhaal van verplicht saneren. Zo zouden alle (euro-) landen in hun grondwet een 'schuldrem' moeten opnemen, waardoor een begroting in evenwicht een heilige plicht wordt. In de Frans-Duitse voorstellen zit de tobintaks, of de taks op de financiële transacties, maar ontbreekt de idee van de euro-obligaties. (De Tijd - DDW - 17/08/2011)

Van Rompuy Mr. Euro?

De eurocrisis maakte duidelijk dat er nood is aan een coördinator en één, gezaghebbende, stem voor de muntunie. De verdeeldheid onder de zeventien landen die de euro gebruiken, heeft veel schade veroorzaakt. De kakofonie van stemmen en het gebrek aan eenheid in het beleid ondermijnen het vertrouwen van de markten in de kracht van de eurozone om uit de problemen te raken. Voor die taak wordt (door Sarkozy en Merkel, nvdr) gedacht aan Herman Van Rompuy, de voorzitter van de Europese Raad van

regeringsleiders van de 27 landen van de Europese Unie. (De Standaard - esn - 03/08/2011)

België houdt macht van Van Rompuy beperkt

Europa moet de macht hebben om lidstaten terug te fluiten die hun begroting of hun concurrentiekracht laten ontsporen. Die macht ligt het best bij de de Europese Commissie en niet bij raadsvoorzitter Herman Van Rompuy. Dat heeft premier Yves Leterme voor de Europese denktank CEPS gezegd. Leterme is voorstander van meer macht op EU-niveau, maar dan wel volgens de communautaire methode. Dat wil zeggen dat de bestaande Europese instellingen moeten versterkt worden, in de eerste plaats de Commissie. Om de samenhang van de eurozone te verbeteren, moet voor Leterme de eurogroep worden versterkt. Het overleg van de ministers van Financiën van de 17 euro-landen moet een voltijds karakter krijgen en de experts moeten voltijds onderhandelen. (De Tijd - DDW - 21/09/2011)

Bijspijkeren schuldplan

'Europa zal zijn schuldplan van 21 juli 2011 moeten bijspijkeren. Het noodfonds EFSF zal méér slagkracht moeten krijgen (sommige spreken van 1500 miljard euro i.p.v. 440 miljard, nvdr), maar ook dat zal niet volstaan. Uiteindelijk zullen we naar volwaardige Europese obligaties moeten gaan', zei Peter Vanden Houte, hoofdeconoom van ING. Die gemeenschappelijke obligaties kunnen er maar komen als er ook mechanismen worden ingebouwd om landen waar het niet goed gaat, 'zondaars', aan te pakken. 'Dat betekent soevereiniteitsverlies én een noodzakelijke aanpassing van het Verdrag van Maastricht', zegt Vanden Houte. Hij vindt de situatie zorgwekkend. 'De politici nemen steeds krachtiger maatregelen, maar ze maken steeds minder indruk op de markten'. (De Standaard - esn - 03/08/2011)

Kiezen tussen onverteerbaar of desastreuus

'Noordelijk' belastinggeld dat naar de zuidelijke probleemkinderen van de eurozone vloeit.

Onverteerbaar voor Duitsers, Oostenrijkers, Nederlanders en Finnen? Zeer zeker. Maar zoals John Galbraith poneerde: 'Politiek is kiezen tussen het onverteerbare en het desastreuze'. John Mundell (Canadese Nobelprijswinner economie in 1999) had reeds indirect gezegd dat een begrotingsbeleid cruciaal is als cement voor de eurozone. Hij had in zijn theorie van de optimale muntzones reeds een bepaalde volgorde gesteld: geld dat vrij kan verhuizen over de binnengrenzen heen, voldoende flexibele lonen, het bestaan van begrotingstransfers die stabiliserend werken. Daarvoor is eerst een gedeelde politieke visie nodig, net als als een gemeenschappelijke markt. Dan pas is het de beurt aan een monetaire unie. De Europese politici hadden een andere volgorde in gedachten. Dat verklaart waarom de eurozone het voorbije jaar in een storm van kritiek is terechtgekomen. In essentie heeft de muntunie wel een centrale bank, maar geen centrale schatkist. De 17 eurolanden voeren naar eigen goeddunken een budgettair beleid, dat ook een impact heeft op de draagkracht van de andere landen. (De Tijd - DB - 16/07/2011)

Stabiliteitsraad voor Europa

Duitsland blijft ideeën spuien om de lidstaten van de eurozone tot meer begrotingsdiscipline aan te sporen om zo een herhaling van de schulden crisis te komen. Philip Rösler, de Duitse minister van economie stelde, met rugdekking van bondskanselier Angela Merkel, voor op Europees niveau een zogenaamde 'stabiliteitsraad' op te richten (Duitsland heeft die al). Deze moet de lidstaten van de eurozone begeleiden tijdens een hervormingsproces dat uiteindelijk moet uitmonden in een grotere concurrentiekracht. De Duitse minister wil de eurolanden ook verplichten 'competitiviteitstests' te ondergaan. Tijdens die tests zou bijvoorbeeld de flexibiliteit van de arbeidsmarkt worden gecontroleerd. Voorts riep Rösler alle lidstaten van de eurozone op, naar Duits voorbeeld een begrotingsevenwicht in te schrijven in de grondwet. (De Tijd - LD - 10/08/2011)

Moed of wegzakken

Martine Aubry, presidentskandidate voor PS en burgemeester van Rijsel, stelt dat de korte termijnmaatregelen de speculatie moeten breken, maar die zullen op termijn maar effect hebben op voorwaarde ze grondiger hervormingen aankondigen. Men moet de overheersing van de financiële markten en de kredietbureau's vervangen door een regering van de eurozone, met leencapaciteit en met eigen fiscale inkomsten die haar toelaten op te treden. Deze eigen inkomsten zouden worden gespijsd door een financiële transactietaks van 0,05%. Deze regering moet ook euro-obligaties kunnen uitgeven die solidair worden gewaarborgd. Zodoende kan een gecoördineerde groeistrategie worden toegepast, die als enige de werkloosheid en de deficits kunnen verlagen. (Libération - 5/08/2011)

Grenzen welvaartsstaat

Volgens Dirk Sterckx, ontslagnemend lid van het Europees Parlement: 'We kijken aan tegen de grenzen van onze welvaartsstaat. We zijn onvoldoende streng voor wat de overheid uitvoert. Veel mensen denken dat het wel goed zal zijn, want het gebeurt door de overheid. Het overheidsbeslag wordt steeds groter. En toch zijn de problemen niet opzijgeschoven. We gaan naar een periode waarbij de overheid niet meer kan doen wat ze vroeger heeft beloofd'. (De Tijd - KVH - 9/07/2011)

Welke grote uitdagingen?

'De grote uitdagingen van vandaag zijn internationaal: het klimaat, het financiële, het energie- en grondstoffenvraagstuk. Je moet dus komen tot spelregels tussen grote eenheden om dat op te lossen. En Europa kan pas als een van die globale evenwichtspolen optreden naast China, de Verenigde Staten, India en Brazilië als het erin slaagt met één stem te spreken', stelt Jean-Luc Dehaene. En hier zit de angel, zegt hij, 'De globalisering schrikt af. Veel mensen ervaren die nieuwe informatiemaatschappij als bedreigend. De hervormingen die daarmee gepaard gaan, en moeilijk te verteren zijn, worden voortgestuwd

door Europa. Europa wordt daarom als een onderdeel van die bedreiging beschouwd, terwijl het juist een deel van de oplossing is'. (De Tijd -IR - 2/07/2011)

Méér transparantie inzake lobbywerk

Een partij-overschrijdende groep van Europese parlementsleden heeft voorstellen voor een nieuwe gedragscode geformuleerd die transparantie vergroot teneinde toekomstige aanklachten van corruptie te voorkomen, na het geld-voor-invloed schandaal. Op 21 juli werd niet alleen dit document goedgekeurd door het Europees Parlement, maar werd er ook een inter-institutionele overeenkomst met de Commissie getekend, teneinde een gemeenschappelijk en transparant register te gebruiken om de in Brussel opererende lobbyisten te volgen. (21/07/2011)

Een duurzaam politiek systeem voor Europa

Volgens Pierre Defraigne, ere-directeur-generaal van de Europese Commissie, is een Europa dat overheerst wordt door het intergouvernementele, dodelijk voor Europa. Europa moet een politiek systeem krijgen dat zijn overleving kan verzekeren, ofwel een Europees groepscollectief wordt dat de nationale politieke debatten kan overstijgen. Het zal een generatie vergen om de noodzakelijke transnationale overgangsstructuren in te voeren. Europa moet door een copernicaanse revolutie. De integratie door de markt of door het recht hebben de limieten van hun vooruitgangspotentieel bereikt. De politieke integratie moet het nu van hen overnemen. Europa moet het voorwerp worden van tegenspraak omdat ze een plaats wordt waarin macht wordt uitgeoefend. Debat en democratische strijd staan centraal om bewustzijn en zingeving, die deel zijn van een gemeenschappelijk beschavingsproject, te scheppen. Het duurzame politieke systeem voor Europa heet federalisme. Waarom dat loochenen? (Le Monde - 13/09/2011)

Is Europa verlicht eigenbelang?

'De Europese integratie steunen is geen zaak van solidariteit, maar van verlicht eigenbelang.' Dat zegt een nieuwe denktank met kopstukken uit de politiek en de economie, met de naam 'Raad voor de Toekomst van Europa', met o.m. Verhofstadt, Schröder, Blair, Roubini en Stiglitz. Nu geven steeds meer leiders tegengas tegen diegenen die de oplossing van de verschillende crises in Europa tegenhouden. Zo verklaarde, ECB-voorzitter Jean-Claude Trichet tijdens een toespraak dat hij zich een federale regering op Europees niveau goed kan voorstellen. Herman Van Rompuy roept de respectieve regeringen op tot een meer pro-Europese houding. De Raad voor de Toekomst van Europa verwijst expliciet naar de noodzaak meer steun te zoeken bij de bevolking. Er is geen grotere opdracht voor toekomstgericht Europees leiderschap dan openlijk te antwoorden op de twijfels en angsten van de Europese burgers, die zich niet betrokken voelen en vervreemd zijn van de abstracte processen in Brussel'. (De Tijd - DDW - 6/09/2011)

Een politieke omwenteling?

'Meer dan ooit zal de EU grotere stabiliteit, financiële transfers en wederzijdse solidariteit moeten combineren om te voorkomen dat het hele Europese project onder het gewicht van de schuldencrisis bezwijkt', zegt Joschka Fisher, voormalig minister van Buitenlandse Zaken. Dank zij de financiële markten is de eurozone uit een droom ontwaakt. De markten hebben Europa een ultimatum gestuurd: méér economische en financiële integratie op een federale basis omarmen, of de instorting meemaken van de euro en dus van de EU, de eenheidsmarkt inbegrepen. Als de staatshoofden en regeringsleiders van de Europese Raad die te voorspellen beslissing

hadden genomen, zou de eurocrisis niet zijn geëscaleerd, zou de factuur lager zijn uitgevallen, en zouden de Europese leiders terecht geprezen zijn voor een historische prestatie. Maar Merkel durfde toen niet te handelen. (De Tijd - 3/08/2011)

Rol van de Europese politieke partijen?

The Europese politieke partijen worden verondersteld fora te zijn voor politiek debat en participatie in Europa. De structurele hervorming van deze partijen, door ze coherenter te maken, zou ons een heel eind verder brengen dan de aanpassing van het systeem van de Europese verkiezingen. Wat heeft het zin om betere Europese verkiezingen te hebben als de partijen weigeren om publiek campagne te voeren over pan-Europese uitdagingen? (New Europe - Eurocentric - 3/07/2011)

Stapsteen naar Europese democratie?

Het Poolse voorzitterschap stelt voor een Europese Dotatie voor Democratie (European Endowment for Democracy) naar Amerikaans voorbeeld in te stellen. Deze dotatie zal worden bekostigd door de EU, maar is er onafhankelijk van. Hierbij werden 18 aanbevelingen geformuleerd: democratie en beleid zijn politiek en institutioneel, vraagt om transparantie, open deur beleid voor toelagen, laat de voorstellen harmoniëren met lokale omstandigheden, betoelaag de besten, beslis snel, ontwijk zeer kleine dotaties of steun aan internationale organisaties, participatie betekent dat de begunstigde evenveel inbrengt, enz. Deze procedure geeft de Europese Unie een flexibel instrument ten aanzien van haar burens en de wereld. (European Voice - MM - 7/07/2011)

Europese begroting

Europese meerjarenbegroting

Het voorstel van de Commissie schijnt de omvang van het budget, gemeten in verhouding tot de rijkdom van de EU, verminderd te hebben van 1,11% van het bbp

van de EU in de periode van 2007-2013 naar 1,05% voor de periode van 2014-2020. De Commissie heeft echter enkele grote uitgaven buiten de Europese meerjarenbegroting geplaatst. Indien deze uitgaven inbegrepen

zouden worden in het totaal dan blijft het bestedingsniveau op 1,11%. Dit voorstel staat haaks op de vraag van Frankrijk, Duitsland, Nederland en Finland om het bestedingsniveau te beperken tot de inflatie. Polen en Hongarije vroegen anderzijds een ruimere begroting. (European Voice - ST/CB - 30/06/2011)

Eigen middelen ipv dotaties

Het Europees Parlement steunt volmondig de plannen van de Europese Commissie om Europa opnieuw eigen middelen te geven in plaats van louter dotaties van de lidstaten. Diverse fractieleiders in het Europees halfroond riepen op tot eenheid om het verzet van de lidstaten tegen dat plan te breken. Toch klinkt ook gemor: het voorgestelde budget volstaat niet om de Europese ambities waar te maken. (De Tijd - KVH - 6/07/2011)

Doel van Commissievoorstel

Het meerjarenbegrotingsvoorstel van de Commissie richt zich op de realisatie van de Europa-2020-doelstellingen. Die begroting is haast volledig gericht op investeringen ipv op consumptie. Het grootste deel van de besteding is gericht op een groeiende tewerkstelling en op groei: cohesiebeleid voor 376 miljard euro, het Europese connectiefonds voor energie, transport en informatietechnologie voor 40 miljard, onderzoek en innovatie voor 80 miljard, onderwijs en beroepsonderwijs voor 15,2 miljard, landbouwbeleid voor 371 miljard, misdaadbesteding en terrorisme voor 4,1 miljard, migratie en asielbeleid voor 3,4 miljard, extern beleid voor 70 miljard, nabuurschapsbeleid voor 16 miljard, en ontwikkelings- en coöperatiebeleid voor 20,6 miljard. Al deze cijfers geven het totaal over 7 jaar, zijnde de duur van de meerjarenbegroting. (Commissie - 1/07/2011)

Raad en Parlement oneens over 2012 begroting

De lidstaten kwamen overeen de stijgingstoename te beperken tot 2,02% tegenover de 2011 begroting, veel minder dan de 4,9% voorgesteld door de Commissie, en die ook de steun geniet het Europees Parlement. Het Raadsvoorstel vertegenwoordigt een begroting van 129 miljard in betalingen tegenover het Commissievoorstel van 132,7 miljard euro. Het raadsvoorstel bespaart in alle uitgaveposten, ook in de administratieve kosten. De Commissie verwerpt deze besparingen en zegt dat deze de wettelijke verplichtingen inzake betalingen van regionale en structurele hulp kan verhinderen. Het budgetcomité van het Parlement verwacht op 6 oktober een standpunt te hebben bereikt met een stemming in plenaire op 26 oktober. (European Voice - CB - 15/09/2011)

Politieke conferentie rond Europese begroting

Polen, als roterend voorzitter van de Europese Unie, roept op 20 en 21 oktober een politieke conferentie samen om te zien hoe de voorstellen van de Europese Commissie voor een nieuw meerjarig financieel kader ontvangen worden in de lidstaten. De conferentie beïnvloedt niet het proces van de onderhandelingen in de Raad en de bevindingen zullen niet meegenomen worden in het rapport dat het Poolse voorzitterschap wil voorleggen op de Europese top in december. Naast het officiële deel, zullen achter gesloten deuren in parallelle workshops uitgaven, inkomsten en de EU-begroting als deel van een efficiënt systeem van publieke financiering worden besproken. (Vlewa - 14/09/2011)

Externe betrekkingen

Opnieuw onvoldoende

Bulgarije en Roemenië hebben van de Europese Commissie opnieuw een onvoldoende gekregen in de strijd tegen corruptie. Als de twee landen zich niet méér inspannen om een degelijk gerechtelijk apparaat uit te bouwen, dreigt hun opname in

de Schengenzone van vrij verkeer in Europa steeds meer vertraging op te lopen. Voor het vijfde jaar op rij geeft de EU-Commissie nu ondubbelzinnige aanbevelingen om de toestand onder handen te nemen. De EU-landen lijken intussen hun les geleerd te hebben. Kroatië, dat de onderhandelingen met

de Unie over lidmaatschap eind vorige maand afrondde, zal veel straffere hervormingen hebben moeten doorvoeren voor de effectieve toetreding. (De Tijd - KVH - 22/07/2011)

IJsland wil het snel

De IJslandse minister van Buitenlandse zaken zegt te pogen om alle 35 beleidshoofdstukken bij de toetredingsonderhandelingen binnen de 12 maanden te willen openen. Hij is er zich wel van bewust dat de IJslanders het EU-lidmaatschap kunnen afwijzen. De ja-stem zal afhangen van het feit dat IJsland een overeenkomst kan sluiten met Spanje over bevissing in zijn de rijke voorraden, maar waar het overbevissing vreest. (European Voice - TV - 30/06/2011)

Sputtert ook China?

De reden dat China de voorbije jaren snel groeide was dankzij de export en dankzij investeringen in de exportfabrieken. China begint daar op de grenzen van zijn mogelijkheden te stoten, waardoor meer investeringen niet dreigen te renderen, zegt Michael Pettis. Het grote probleem op de achtergrond is dat het heel moeilijk blijkt voor China om het evenwicht terug te vinden tussen export en binnenlandse consumptie. De Chinese overheid heeft gezegd dat binnen tien jaar vijftig procent van het bbp uit binnenlandse consumptie moet bestaan, zegt Pettis. Als de economie jaarlijks met 6 à 7 procent groeit, moet de consumptie daarom met 10 à 11 procent groeien. En doet ze niet. (De Tijd - BH - 11/08/2011)

Betere toegang tot Europa

Mits Europa de oorzaken van de schuldencrisis aanpakt, is China bereid te investeren in Europese overheidsobligaties. Maar in ruil moet Europa dan wel China officieel erkennen als een 'markteconomie'. Een erkenning als markteconomie zou het bestraffen van China moeilijker maken en dus zet China al jaren druk op de andere WHO-leden om die erkenning te krijgen. Europa echter stelt dat nog niet aan alle technische voorwaarden is voldaan. Europa en China vechten trouwens nog wel meer robbertjes in het handelsdossier uit. (De Tijd - DDW - 15/09/2011)

Chinese banken voor ratingverlaging

De Amerikaanse kredietbeoordelaar Moody's stelt dat de schulden van de Chinese lokale overheden 373 miljard euro groter zijn dan de auditor schat. Daardoor hangen banken grotere verliezen boven het hoofd, die hun kredietrating in gevaar kunnen brengen. Investeerders vrezen dat de schuldberg de Chinese economie op lange termijn kan ontwrichten. Het aantal 'slechte' leningen van de Chinese banken kan stijgen tot 12 procent. (De Tijd - 05/07/2011)

Euraziatische Unie in 2013?

Premier Vladimir Poetin is optimistisch over de heropbouw van de vroegere Sovjet economische ruimte. Hij geeft wel toe dat de economische planners nog heel wat werk voor de boeg staat om deze nieuwe douane-unie tot een zeer competitieve context te maken. Hij hoopt in 2012 een verklaring te kunnen tekenen over de vorming van deze unie, die in 2013 operationeel moet worden. Deze unie zou Rusland, Kazakstan en Wit-Rusland samenbrengen, met vrij verkeer van goederen, diensten, kapitaal en arbeid. Ook Oekraïne wordt verzocht toe te treden tot deze unie. (European Voice - TA - 20/07/2011)

EU-Rusland relaties

De onbekwaamheid van Brussel en Moskou om een nieuwe Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst te sluiten, illustreert eveneens het beeld dat de EU weinig invloed heeft om Rusland te helpen een recht en orde-samenleving te worden of om zijn politiek systeem nauwer te doen aansluiten bij dat van de EU. Niettegenstaande omvangrijke handelsvolumes tussen Rusland en de EU, leidt de politieke relatie tussen beide naar nergens. Het zeer belastend dossier van het Energie Charter, is een van de redenen waarom het niet wil lukken. (New Europe - MT - 04/09/2011)

Nog wat protectionisme

Rusland mag tegen eind dit jaar lid worden van de Wereldhandelsorganisatie. Bovendien mag Rusland nog tot 2018

protectionistische maatregelen hanteren in de autoconstructie. Dat hebben de Europese ministers van Handel beslist, op voorstel van eurocommissaris voor Handel, Karel De Gucht. (De Tijd - DDW - 27/09/2011)

Tijd voor een nieuwe inschatting

De Turkse premier verklaarde voor het Europees Parlement in Straatsburg dat Turkije niet langer een smekende is voor de poort van Europa, maar dat Turkije zozeer Europa nodig heeft als Europa Turkije. Onderzoek van het Pew Onderzoekscentrum wijst erop dat slechts 17% van de Turken gelooft dat hun land in de toekomst naar Europa zal kijken. 25% kijkt naar het Midden-Oosten en 37% gaat ervan uit dat beide regio's belangrijk zijn. De 'soft power' oefening van Turkije en zijn beleid van 'zero problemen met de burens' heeft reeds de eerste tegenslagen geïncasseerd in Libië en Syrië. Erdogan werd verplicht afstand te nemen van Assad's wrede onderdrukking. Een nog grotere uitdaging betekenen de groeiende onrust in het Zuid-Oosten van Turkije en de Koerdische eisen voor regionale autonomie. Europarlementslid Andrew Duff verklaarde dat Turkije een zware historische en strategische fout zou maken door Noord-Cyprus voor de EU te plaatsen. De Turkse columnist Semih Idiz betwist de opvatting dat Ankarra's relaties met Europa eerder zouden moeten steunen op economisch zelfbelang dan op integratie, en riep op voor het formuleren van een nieuwe 'modus vivendi' en een nieuwe relatie tussen Turkije en Europa. (New Europe - MM/RE - 26/06/2011)

Wat met de Turkse economie?

Turkije beschikt over sterke economische troeven. Tijdens het eerste kwartaal kende Turkije een economische groei van 11%. De groei wordt voornamelijk gerealiseerd door de binnenlandse vraag: soepele kredietverlening en stijgende lonen bevorderen de consumentenuitgaven. De vrees voor een oververhitting van de Turkse economie wordt aangewakkerd doordat de groeiverwachtingen van de analisten ruim werden overtroffen. Zo'n oververhitting leidt tot een oplopende inflatie, en een groot tekort op de lopende rekening, door onder meer een grotere invoer.

Dat zijn twee elementen die de financiële stabiliteit van Turkije bedreigen. (07/2011)

Banden Israël helemaal opgeblazen

Turkije heeft woedend gereageerd op een VN-rapport over de Israëlische bestorming vorig jaar van een Turks actieschip dat op weg was naar Gaza. De Turkse regering stuurde de Israëlische ambassadeur het land uit en schortte alle nog resterende militaire samenwerking met Israël op. Ankarra had zijn eigen ambassadeur in Israël vorig jaar al teruggeroepen. (De Tijd - AVDZ - 3/09/2011)

Turks verzet tegen Cyprus

Turkije spreekt dreigende taal. Als Cyprus volgend jaar het roterend voorzitterschap van de Europese Unie krijgt, dan zal Turkije - zelf een kandidaat-lid van de Europese Unie - zijn betrekkingen met Europa bevroren. De historische spanning tussen Cyprus en Turkije loopt verder op door de Grieks-Cypriotische plannen om rondom het eiland met gasexploratie te beginnen. Turkije spreekt van een 'provocatie', op zijn beurt zegt Cyprus dat het de Turkse toetreding tot de EU zal blokkeren indien Turkije de gasplannen dwarsboomt. De VN toept op tot vreedzaam overleg over de energiebronnen. (De Standaard - 19/09/2011)

Mini-Doha onhaalbaar

De vrijmaking van de wereldhandel is volledig geblokkeerd, vooral door onwil in de VS. Nooit voorheen is een handelsronde mislukt. Daarom werd de afgelopen maanden gezocht naar een klein Doha-akkoord. In het WHO-jargon heette dat 'LDC-plus'. LDC staat voor 'least developed countries'. Het akkoord zou vooral die punten behandelen die voor de armste landen van belang zijn. Het probleem daarbij is alweer de VS. Een van de voornaamste toegevingen die aan de armste landen moeten worden gedaan is de katoenhandel. De VS blokkeerden onder druk van haar katoenboeren. Pogingen in andere domeinen mislukten eveneens. Daarom hebben de lidstaten deze week afgesproken geen mini-Doha meer na te streven. (De Tijd - DDW - 28/07/2011)

Interne markt en milieu

Kost afschaffing kernenergie

De afschaffing van kernenergie en de overstap naar duurzamere energie gaat Duitsland zo'n 335 miljard euro kosten. Volgens Prognos, een Zwitsers onderzoeksinstituut, stijgt tussen 2010 en 2033 de stroomprijs voor industriële afnemers met 41%. Als de bondsregering gebleven was bij haar beslissing van afgelopen herfst om pas in 2042 uit de kernenergie te stappen, was sprake geweest van een stijging van de energieprijzen met 26,5%. Verantwoordelijk voor de prijsstijging is voor het overgrote deel de toeslag die op energieprijzen wordt geheven om duurzame energie te bevorderen. Verdere kosten ontstaan door de uitbouw van het energienet dat te maken heeft met schommelingen door het voeden van het net met wind- en zonne-energie. Dat kost nog eens 845 miljard euro. (De Tijd - EDW - 28/07/2011)

Chemie wil niet betalen

Bayer dreigt ermee Duitsland te verlaten, omdat de elektriciteitskosten er oplopen als gevolg van de uitstap uit kernenergie. België zit met hetzelfde probleem. Zullen de chemiebedrijven hier dan ook wegtrekken? 'Niet meteen, maar de dure energie is wel steeds meer een competitief nadeel', zegt de sector. (De Tijd - SS - 9/08/2011)

Energiebeleid met één stem

De Europese Commissie keurde een mededeling goed met als titel: 'Het EU energiebeleid, contracten met partners van buiten de Unie.' Hierin wordt een complete strategie voor de energierelaties van de EU uiteengezet. Er wordt gepleit voor een verbeterde coördinatie tussen de EU-lidstaten, waarin duidelijke prioriteiten in het externe energiebeleid centraal staan. (New Europe - 11/09/2011)

CO2-regels kosten reiziger geld

Vanaf 2012 kan de prijs van een vliegtuigticket 2 tot 12 euro duurder worden. Alle luchtvaartmaatschappijen, die Europa aandoen, moeten vanaf dan betalen voor hun vervuiling.

De luchtvaart wordt vanaf 2012 ingepast in het Europese systeem van emissiehandel. Dat is de markt voor de aankoop van uitstoot- of vervuilingrechten. De luchtvaartmaatschappijen krijgen in 2012 85% van alle uitstootrechten gratis. Voor de periode van 2013 tot 2020 zal dat slechts 82% zijn. Vooral in de VS en in de groeilanden is er veel weerstand tegen Europese klimaatverplichtingen voor luchtvaartmaatschappijen. (De Tijd - KVH - 27/09/2011)

Sperperiode nationaal te regelen

De definitieve strijd over het lot van de sperperiode en de koopjeswetgeving moet op Belgisch terrein worden gestreden. Dat is het onverwachte gevolg van een beschikking van het Europese Hof van Justitie. De Europese richtlijn over oneerlijke handelspraktijken is niet van toepassing op de nationale wetten betreffende oneerlijke handelspraktijken die alleen de economische belangen van concurrenten schaden of betrekking hebben op transacties tussen handelaars. (De Tijd - DDW - 15/07/2011)

Schulden opeisen over de grenzen

De Europese Commissie wil het mogelijk maken dat particulieren en bedrijven geld van schuldenaars in het buitenland kunnen laten blokkeren. Als een buitenlandse klant de rekening niet betaalt, moet de Belgische ondernemer in het buitenland zelf naar de rechtbank stappen. Zeer duur, ingewikkeld en tijdrovend. De Europese Commissie heeft een voorstel klaar. Concreet komt het erop neer dat een bedrijf er via een eenvoudig verzoekschrift voor kan zorgen dat de buitenlandse bank het geld blokkeert dat de schuldenaar nog moet. Pas dan wordt het bedrijf met schulden verwittigd, waarna het eventueel een tegenprocedure kan starten. (De Standaard - 08/07/2011)

Drie crises samen

Schuldverslaving

De piek van het Amerikaanse leengedrag viel in september 2008, de maand waarin de etterbuil van de kredietcrisis openbarste met het bankroet van Lehman Brothers. Toen stond de Amerikaanse consument voor 12.500 miljard dollar in het krijt of 90% van het bbp van de VS. Alles lijkt erop dat de Amerikaanse kredietverslaving netjes intact blijft, bij de overheid en bij de consument. (De Tijd - RV - 27/08/2011) De Amerikaanse centrale bank (Fed) wil lenen voor de Amerikaanse gezinnen en bedrijven spotgoedkoop maken. Ze hoop op die manier de economie eindelijk uit het slop te krijgen. (De Tijd - PDG - 225/09/2011)

Welk schuldniveau?

Het Chinese ratingbureau Dagong verlaagde de Amerikaanse kredietwaardigheid van A+ naar A. (De Tijd - 4/08/2011) Standard & Poor's verlaagde de kredietwaardigheid van de VS omdat het geen vertrouwen heeft in de capaciteit van de Amerikaanse politici om de schuldberg af te bouwen. (De Standaard- EN - 9/08/2011) Door de status van de dollar als reservemunt kunnen de VS méér schulden aan dan de andere landen met een AAA-kredietsscore. Dat zegt kredietbeoordelaar Fitch. In tegenstelling tot Standard & Poor's herbevestigde Fitch deze week de toprating voor de VS. Hoewel de VS meer schulden aankunnen dan andere AAA-landen, moeten ze wel een geloofwaardig plan ontvouwen om de schuld terug te dringen, onderstreept Fitch. (De Tijd - KDD - 18/08/2011)

Wat is best?

'Die algemene obsessie voor besparingen en schuldafbouw is verkeerd en schadelijk', zegt Joseph Stiglitz, Nobelprijs voor economie. 'We horen nu niet na te denken over onze begrotingstekorten. We moeten integendeel nadenken hoe we het geld best kunnen uitgeven. Dat is de enige manier om uit de economische crisis te komen, want het

monetair beleid heeft geen impact meer.' (De Tijd - PH - 27/08/2011)

EU-minister van Financiën

'Europa heeft nood aan een permanente minister van Financiën.' stelt Didier Reynders. Deze superminister moet de mogelijkheid hebben adviezen te geven aan de lidstaten over hun begroting en hij moet kunnen straffen. Hij moet bovendien een eigen schuldbeheer kunnen voeren en dus euro-obligaties kunnen uitgeven. Jean-Claude Trichet, voorzitter van de ECB deed eerder een gelijkaardige oproep. Voor hem moet de minister waken over de begrotingen, en de financiële sector en de eurozone in de wereld vertegenwoordigen. (De Tijd - 20/08/2011)

Enkele andere ideeën

In en rond de vergadering van het IMF op 23 en 24 september circuleerden schetsen voor reddingsoperaties, rapporteert N. Hume op FT Alphaville:

- Een haircut van 50% op de Griekse staatsschuld. Griekenland zou in de eurozone blijven.
- Een plan voor het herkapitaliseren van de Duitse banken.
- Een voorstel om het noodfonds EFSF te verbinden met de ECB waarbij er voor 23.200 miljard euro financiële vuurkracht zou zijn. (De Standaard - RL- 26/09/2011)

Is halfslachtig goed genoeg?

'Six pack, euro-obligaties, stabilisering en een waarborgend marktstabiliseringsmechanisme, maken de besparingsmaatregelen hardvochtiger en zullen enkel maar de symptomen bestrijden en niet de oorzaak, tenzij de grondvesten van ons economisch systeem worden hergedefinieerd, stelt R. Niemeyer. (New Europe - 11/09/2011)

Wat, als?

Als de Griekse, en waarschijnlijk ook de Italiaanse, administraties niet kunnen of niet

willen meewerken om de nodige diepgaande maatregelen te nemen om hun deficits drastisch te verminderen, zijn de Europese instellingen dan in staat om zulke strenge maatregelen op te leggen? De enige optie blijft dat de Europese instellingen samen een draconische versie van het gekende six pack uitvaardigen, die een echt economisch gemeenschappelijk bestuur, ten minste, binnen de eurozone invoeren. (New Europe -D.K. - 11/09/2011)

Duits bewustzijn

Ook de Duitsers zouden nu overtuigd zijn dat de problemen van de eurozone systemisch zijn. De problemen van de eurozone aanpakken vereist niet enkel besparing en structurele hervormingen in de periferie, maar ook een transformatie, waarvoor noch de Duitsers of andere eurozone landen voorbereid zijn: een fiscale unie, een geweldige stap in de richting van de Verenigde Staten van Europa, stelt Uri Daduysh van het Carnegie Endowment for International Peace. (European Voice -15/09/2011)

Was de top van 21 juli voldoende?

Van de top van 21 juli werd verondersteld dat hij een einde van de crisis zou inluiden. De feiten toonden echter dat de politiciers nog steeds geen controle hebben over de crisis. Analisten spreken nog steeds over de noodzaak om het bedrag van het Europees noodfonds te verdriedubbelen en dringen aan op het invoeren van euro-obligaties. Een gebrek van besluitvaardigheid, openheid, moed en coördinatie voor en na het zomerreces, toont een eurozone die nog steeds even kwetsbaar is. (European Voice - IW - 1/09/2011)

Berlijn zegt 'ja'

De Duitse Bondsdag gaf, met een overweldigende meerderheid, groen licht voor een uitbreiding van het Europese noodfonds (EFSF) tot 440 miljard euro. De Duitse bijdrage aan het noodfonds stijgt van ongeveer 123 tot 211 miljard euro. Met Duitsland keurde het 11de van de 17 eurolanden het noodfonds goed (dat een deel van het six pack, nvdr). (De Tijd - KD - 29/09/2011)

Schuldrem veralgemeend?

De invoering van een schuldrem in de lidstaten (opgenomen in de grondwet, nvdr) lijkt een kwestie van tijd. Onder Duits-Franse druk wordt de aandacht voor het begrotingsevenwicht een politiek gegeven. En ondanks scepsis blijkt uit onderzoek dat de maatregel een geruststelling is voor de (financiële, nvdr) markten. (De Tijd - JVE - 2/09/2011)

Gevolgen opsplitsing van de eurozone

Een splitsing van de eurozone zou catastrofale economische en politieke gevolgen hebben, beklemtoont de Zwitserse bank UBS. Als een zwak land als Griekenland de eurozone verlaat daalt zijn welvaart het eerste jaar 40 tot 50%. Als een sterk land als Duitsland vertrekt, daalt zijn welvaart 20 tot 25%. 'Een vrijwillig vertrek uit de eurozone is erg duur en moeilijk. Een land verplichten de eurozone te verlaten; is onmogelijk, signaleert UBS. Het basisscenario van UBS is dat de eurozone blijft bestaan en langzaam naar een soort budgettaire confederalisme evolueert'. (De Tijd - WV - 7/09/2011)

Gevolgen van lidmaatschap eurozone

'De lidstaten van een muntunie geven schuld uit waar ze geen controle over hebben. De financiële markten kunnen in een muntunie de individuele deelstaten tot wanbetaling dwingen. Iets wat ze niet konden toen die landen hun eigen munten hadden. Paradoxaal genoeg worden de lidstaten van een muntunie dus kwetsbaarder door het feit dat ze in een muntunie zitten. In principe kan dat probleem opgelost worden door de Europese Centrale Bank, die er zich zou kunnen toe verbinden in tijden van nood de euro's te creëren die het lidstaten mogelijk maken hun schulden terug te betalen. De ECB wil dat echter niet doen. Het Europese noodfonds moet dat doen, maar dat fonds is afhankelijk van de bijdragen van de lidstaten en die zijn niet happig. Het akkoord dat op

21 juli werd bereikt is een stap vooruit. Het blijft onvoldoende om de fundamentele kwetsbaarheid van de individuele lidstaten op te vangen. De Europese leiders hebben nagelaten de middelen waarover het noodfonds zal beschikken drastisch op te drijven. Als Spanje of Italië in problemen komen, zullen de middelen van het fonds totaal ontoereikend zijn. Financiële markten weten dat.', zegt professor Paul De Grauwe (KUL).

Bancair federalisme

Nicolas Véron, senior fellow bij de Brusselse denktank Bruegel, stelt: 'In Europa moeten het bestaande monetaire federalisme en het nog op poten te zetten begrotingsfederalisme worden aangevuld met een bancaire federalisme, met een geloofwaardig supranationaal kader voor het bankenbeleid. Het wordt steeds duidelijker dat als de euro wil overleven, de burgers van de eurozone zullen moeten aanvaarden dat de economische besluitvorming wordt samengebond als nooit voorheen, en dat er verdragswijzigingen komen. De sterke en veelzijdige banden tussen nationale bankensystemen en de lidstaten vormen de kern van de huidige besmettingsproblematiek. Een economische en monetaire unie vraagt dat deze banden worden doorgeknipt en worden vervangen door een geloofwaardig supranationaal kader voor bankenbeleid. Parallel met structurele wijzigingen, moeten de eurolanden noodwetgeving invoeren, die een 'European resolution trust corporation' opricht. Die zou dan, in nauwe samenwerking met de EBA, de banken overnemen die zich niet meer kunnen financieren via marktmechanismen, hun activiteiten herstructureren en ze dan opnieuw verkopen'. (De Tijd - 20/09/2011)

Banken hebben 300 miljard nodig

De eurocrisis doet het totale kredietrisico van de Europese banken met 300 miljard euro stijgen en daarom moeten sommige banken hun kapitaal verhogen. Dat zegt het Internationaal Monetair Fonds in een rapport over financiële stabiliteit. De instelling merkt op dat de risico's voor de financiële stabiliteit voor het eerst sinds 2008 zijn toegenomen. 'daarmee is de vooruitgang van de jongste drie

jaar gedeeltelijk ongedaan gemaakt'. De Europese banken zien zowel het landrisico (voor 200 miljard euro) als het interbanken risico toenemen (voor 100 miljard euro). Het belangrijkste is het landrisico. Aangezien banken veel staatsobligaties bezitten, heeft de financiële gezondheid van een land een grote invloed op de kredietwaardigheid van zijn banken. (De Tijd - WV - 22/09/2011)

Geldvlucht

Steeds meer bedrijven en institutionele beleggers maken zich grote zorgen of hun geld veilig is bij hun Europese bank. Ze vrezen dat die bij een nieuwe episode in de eurocrisis onderuit zal gaan en hun geld in rook opgaat. De logische reactie is hun deposito's naar banken met de hoogste kredietwaardigheid te versluizen. Zwakkere banken zien kapitaal wegstromen. (De Tijd - DB - 22/09/2011)

Risico's temperen

Ook al waarschuwt het Internationaal Monetair Fonds voor een nieuwe crisis in de banksector, de slechte gewoontes zijn er niet verdwenen. En er is één probleem dat geen enkele overheid heeft aangepakt: het laten uitgroeien van banken en andere instellingen tot financiële mammoeten, met de impliciete garantie dat bij ongeluk overheidsgeld klaarstaat om de boel te redden. Overheden moeten de banken duidelijk maken dat het principe van 'too big to fail' niet langer geldt, maar wel dat van 'too big to bail'. Het gegarandeerde spaargeld is daarvoor een serieuze hefboom. De financiële wereld kan niet langer oneigenlijk gebruikmaken van gegarandeerde spaartegoeden. Het verschil tussen consumenten- en zakenbanken wordt steeds vager. Daarom moeten de hefbomen voor gegarandeerd geld (o.m. deposito's) beperkt worden. Er moet een duidelijke overheidsstempel komen voor wat gegarandeerd is en wat niet. Als men internationaal over enkele basisprincipes akkoord geraakt, dan is het principe van het welomschreven gebruik van gegarandeerd spaargeld gemakkelijk te handhaven. (De Tijd - JVE - 30/08/2011)

Tobintaks

De invoering van een financiële transactietaks (FTT), de zogenoemde tobintaks, in de eurozone kan jaarlijks 57 miljard euro opbrengen. Deze taks zal wel een daling van de financiële handel met zich meebrengen. Dat stelt de Europese Commissie, die in haar impactanalyse die uitgaat van een daling op termijn met een half procent van de economische groei door de belasting. De lidstaten zijn het er algemeen over eens dat banken meer belast moeten worden. Zij die het niet eens zijn, zijn het oneens met een instrument dat ze nog niet kennen. Met die opmerking stelt eurocommissaris voor Fiscaliteit, Algirdas Semeta, dat zijn voorstel haalbaar is. Logisch: het volk wil dat speculanten en bankiers de maatschappij eindelijk moeten vergoeden voor al het onheil dat ze hebben aangericht. 4600 miljard euro hebben de banken de wereld de voorbije drie jaar gekost. Barroso stelt voor de FTT op 1 januari 2014 in te voeren. Zowel de koper als de verkoper van een aandeel of obligatie zal 0,1% afstaan. Voor een afgeleid product zou de taks 0,01% bedragen. Valutatransacties zouden de dans ontspringen. Of de heffing er daadwerkelijk zal komen, is verre van zeker. (De Tijd - DDW - 29/09/2011)

Wantrouwen niet weg

Een op tien van de 91 grote Europese banken beschikt over een onvoldoende grote kapitaalbasis om een nieuw economisch onweer te doorstaan. Dat leren de resultaten van de tweede en strengere stresstests die de Europese bankenautoriteit EBA bekendmaakte. Deze stresstests lijken al ingehaald door de Europese schuldcrisis omdat er nog geen rekening werd gehouden met een eventueel bankroet van Griekenland of andere PIIGS-landen. (De Tijd - KVH - 16/07/2011)

Shorten geïsviseerd

België bant shorten in vier financiële aandelen van de Brusselse beurs. Frankrijk, Italië en Spanje doen hetzelfde. Die verregaande maatregelen komen er na een hallucinante beursweek voor de Franse bankreus SocGen. Een shorter verkoopt geleende aandelen, in de

hoop die aandelen later tegen een lagere koers te kopen. Sinds september 2008 was alleen 'naakt shorten' verboden, aandelen verkopen die een belegger niet eerst geleend had. Eens te meer treden de verschillende Europese waakhonden dus in verspreide slagorde op, want elders in Europa geldt het verbod niet. Blijkbaar kunnen de verschillende nationale wetgevingen niet op elkaar worden afgestemd. Het verbod op shortselling is een maat voor niets. Dat blijkt uit een rondvraag bij Belgische marktenzalen. Er zijn bij wijze van spreken duizenden manieren om het verbod te omzeilen. (De Tijd - KVS - 12/08/2011)

Griekse schulden crisis

Iedereen is het erover eens dat Griekenland afstevent op een gedeeltelijk faillissement. De vraag is enkel hoe en wanneer. Zeker is enkel dat dit op een gecontroleerde manier moet gebeuren. Meerdere scenario's liggen op tafel. Het percentage van de schuld dat Athene niet meer moet terugbetalen wordt opgetrokken tot 50%. Het noodfonds moet worden opgetrokken tot ongeveer 1500 miljard euro. Het noodfonds zou dat geld kunnen lenen bij de ECB (de geldpers gaat draaien). Ook het IMF kan zijn vuurkracht vergroten. Duitsland, Nederland en Finland geven prioriteit aan de uitvoering van het huidige Grieks steunpakket. Tenslotte sleutelen banken aan hun bijdrage aan de Griekse redding. Er is steeds meer discussie over de voorwaarden voor een vrijwillige bijdrage van de financiële sector. S&P waarschuwde dat het de Franse plannen voor de beoogde ruiloperatie zou brandmerken als een gedeeltelijke Griekse wanbetaling of 'selective default'. S&P verlaagde nog maar eens de rating van Griekenland naar CC. (De Standaard - 27/09/2011)

Andere eurolanden die wankelen

Onrust over Italië groeit. De structurele zwakheden van de Italiaanse economie zijn een grote zorg. Europa is de wispelturigheid van de ploeg van premier Berlusconi over het extra besparingsplan van 45,5 miljard euro beu. De kredietbeoordelaar Moody's degradeerde Portugees staatspapier tot 'rommel'. Portugal moet de broeksriem de volgende jaren nog wat meer aansnoeren. Het extra pakket komt er

onder druk van de EU en het IMF, in ruil voor een financiële reddingsboei van 78 miljard euro. De begrenzing van het begrotingstekort in de autonome gewesten in Spanje moet de financiële markten geruststellen. De AAA-status van Frankrijk is in gevaar. Cyprus wapent zich tegen de schuldvirus en keurt een reeks besparingen goed. De Belgische lange termijnrente is dubbel zo hoog als de Duitse. Spanje, Italië en Frankrijk hebben geen Europese noodsteun nodig, verklaart de eurocommissaris voor Economie en Monetaire Zaken. Het vangnet onder Spanje en Italië is fragiel en beleggers weten dat. (juli 2011)

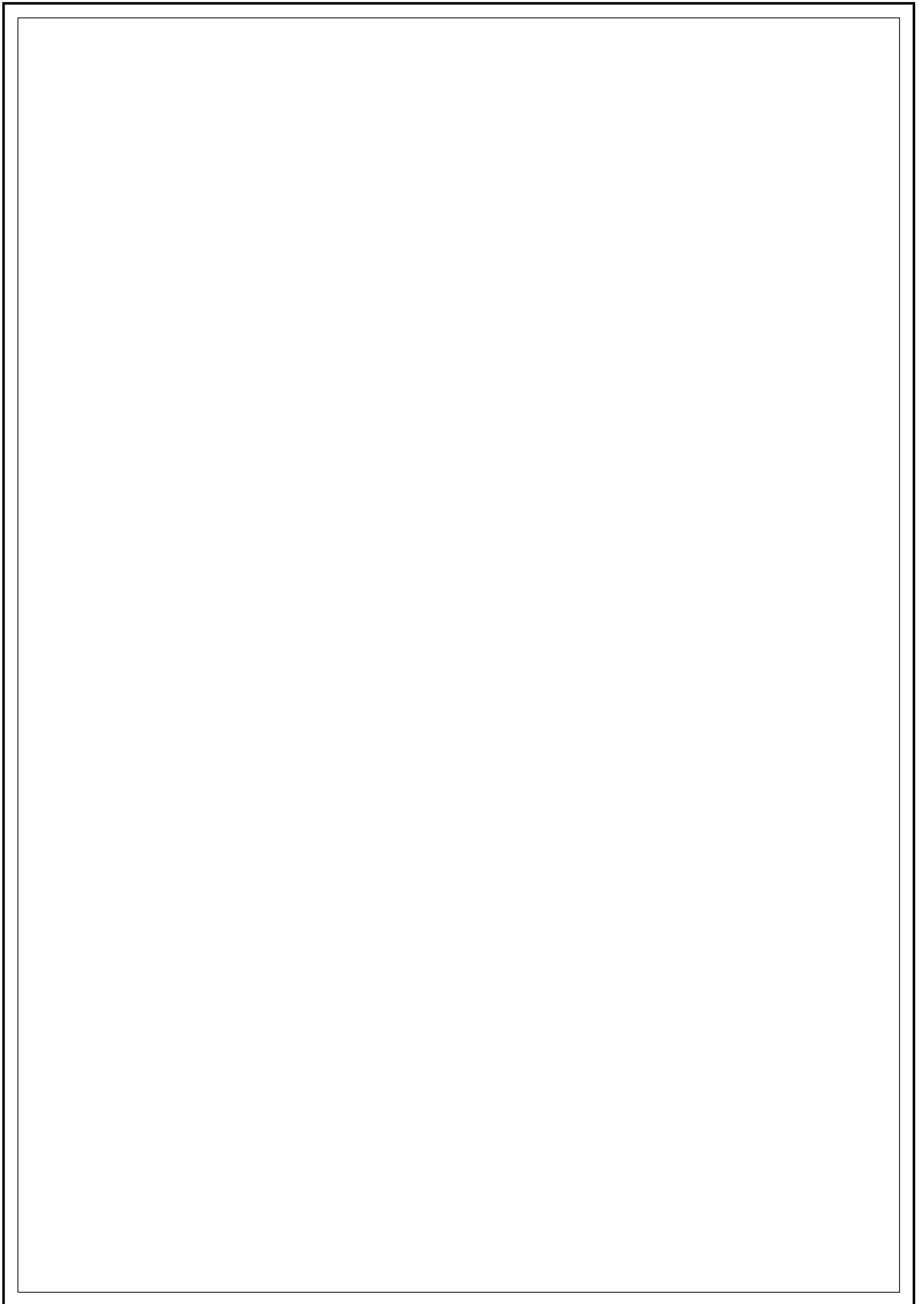
Rol van de ratingbureaus

De ratingbureau's Fitch, S&P en Moody's drukten voor het uitbreken van de kredietcrisis een kwaliteitsstempel op rommel. Beleggers werden onterecht verleid met een toprating voor een baggerproduct. De ratingbureau's hebben zich schuldig gemaakt aan belangenconflicten en gedoogpolitiek. Daardoor hebben ze heel wat lucratieve zaken kunnen doen. De hele politieke klasse valt over de ratingbureau's. Volgens Gustavo Manso (MIT) zijn ratingbureau's anderzijds te weinig bezig met de overlevingskansen van de bedrijven die zij beoordelen. Zijn onderzoek toont aan dat kredietbeoordelaars er steevast voor kiezen om de strengste rating toe te kennen. Hiermee willen die bureau's zich indekken. De Amerikaanse beurswaakhond SEC dreigt met een rechtszaak tegen Standard & Poor's, omdat de kredietbeoordelaar in 2007 een toprating gaf aan wat later rommelkredieten bleken te zijn. In

Europa gaan er stemmen op voor de oprichting van een Europees ratingbureau als tegenwicht voor de Amerikaanse verankering van de 'Big Three' (hoewel Fitch een Franse eigenaar heeft). Voorlopig zonder resultaat. (augustus 2011)

Buitensporige macht

Sinds de start van de crisis in de eurozone hebben de Europese leiders verwoede pogingen ondernomen om bezuinigingsmaatregelen op te leggen aan Griekenland, Ierland en Portugal. Het Griekse debacle toont aan dat die strategie niet werkt. Waarom blijven de Europese leiders vasthouden aan een beleid dat niet werkt? vraagt prof. Paul De Grauwe zich af. Een reden is de angst voor de ratingbureau's. Deze hebben een ongebreidelde macht ontwikkeld in de eurozone, een macht die ze nergens anders hebben verworven. De beslissingen van de ratingbureau's om de kredietwaardigheid van een land te verminderen hebben een onmiddellijk effect en zetten meestal een crisis in gang. Nochtans zou de ECB met één pennentrek die macht aan banden kunnen leggen. Het zou volstaan dat ze aankondigt om voortaan geen rekening meer te houden met de beoordelingen van de ratingbureau's bij het bepalen van haar rentebeleid. Maar dan zou de ECB zelf haar huiswerk moeten maken, en dat wil ze blijkbaar niet, stelt prof. De Grauwe. (De Morgen - 11/07/2011)

Grenscontroles mogen weer

De Schengenlanden mogen onder bepaalde voorwaarden opnieuw grenscontroles invoeren. Dat principe hebben de Europese staatshoofden en regeringsleiders op een top in Brussel bekrachtigd. De leiders zetten het licht op groen voor de invoering van een vrijwaringsmechanisme. Binnen dat mechanisme kan een Schengenland opnieuw grenscontroles invoeren 'indien een andere lidstaat niet langer zijn verplichtingen kan nakomen'. De maatregel mag wel slechts als ultieme noodgreep worden ingeroepen en moet strikt beperkt blijven in tijd en reikwijdte. Het is nog niet helemaal duidelijk hoe het mechanisme precies zal functioneren. De Europese Commissie legt pas in september een concreet voorstel op tafel. Het lijkt er in ieder geval op dat de Commissie een belangrijke rol wil spelen in het mechanisme.

Zij zou moeten vaststellen dat een lidstaat zijn Schengenverplichtingen niet langer kan nakomen. (De Morgen - 28/06/2011)

Frontex versterkt

De EU-lidstaten en het Europees Parlement hebben een akkoord bereikt over een versterking van Frontex. Dat agentschap voor de buitengrenzen zal voortaan eigen materieel kunnen aankopen, zoals schepen of helikopters en makkelijker een beroep kunnen doen op nationale grenswachten. Nu komt er een nieuw mechanisme waarbij lidstaten jaarplannen opmaken voor de detachering van mensen en middelen. Indien het agentschap deze nationale middelen wil aanwenden, kan de lidstaat enkel in uitzonderlijke gevallen weigeren. Frontex (2004) helpt de lidstaten in de strijd tegen illegale immigratie. (De Tijd - KV - 24/06/2011)

Nederland weert Oost-Europeanen

De Nederlandse regering heeft besloten vanaf 1 juli veel minder werkvergunningen te verstrekken aan Roemenen en Bulgaren. Den Haag wil dat de werkgevers beter hun best doen om de werklozen uit eigen land aan het werk te zetten. Hoewel Bulgarije en Roemenië al lid zijn van de Europese Unie, mogen burgers uit die landen niet zonder vergunning bij onze noorderburen aan de slag. Eind dit jaar zouden de grenzen in principe wel open moeten gaan voor arbeidsmigranten uit die twee landen. Een land kan mits de nodige motivatie, wel beslissen de beperkingen nog twee jaar te verlengen. (De Tijd - MB - 19/04/2011)

Bescherming slachtoffers in EU

In alle lidstaten zijn er procedurele en juridische garanties voor de daders van misdrijven, maar niet voor de slachtoffers. Die leemte willen we opvullen, verklaarde eurocommissaris voor Justitie Viviane Reding. Met een richtlijn wil Reding verzekeren dat alle 27-lidstaten slachtofferhulp beschikbaar stellen. Slachtoffers moeten ook de garantie hebben dat ze met respect worden behandeld en dat de politie, openbare aanklagers en rechters opgeleid worden om 'op passende wijze' met slachtoffers om te gaan. Voorts wil de Europese Commissie dat slachtoffers geïnformeerd

worden over hun rechten in een voor hen begrijpelijke taal. Kinderen, gehandicapten en andere kwetsbare slachtoffers moeten ook een aangepaste bescherming krijgen. (De Tijd - KV - 19/05/2011)

Afwikkeling erfenis binnen de EU

De Europese ministers van Justitie hebben de grote lijnen vastgelegd van een Europese regeling voor grensoverschrijdende erfenissen. Jaarlijks krijgen 450 000 mensen te maken met de afwikkeling van (een deel van) een erfenis in een andere lidstaat. Vaak is onduidelijk welke wetgeving van toepassing is. Voortaan zou de wetgeving van het land van verblijf van de overledene gelden, tenzij bij testament anders is bepaald. (De Tijd - 11/06/2011)

Beperking Europees aanhoudingsmandaat

Lidstaten moeten hun openbare aanklagers, die Europese aanhoudingsmandaten uitvaardigen voor kleine misdrijven, aanzetten zich te beperken. Meestal ontbreekt elke proportionaliteit, zegt een rapport van de Europese Commissie. Het systeem loopt vast door uitleveringsverzoeken voor kleine misdrijven. (European Voice - TV - 7/04/2011)